

ΔΕΥΤΕΡΑ 02 ΙΟΥΝΙΟΥ 2025
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.α. 1-α, 2-β, 3-β

β. Η αντωνυμία στη φράση «παρ' ἣν» αναφέρεται στην λέξη «ὁδόν» του αρχαίου κειμένου και στη φράση «ὕπὲρ ὧν» η αντωνυμία αναφέρεται στη λέξη «τὰ παραφράγματα».

B1. Τα θέματα της πλατωνικής αλληγορίας του σπηλαίου είναι η επίδραση της παιδείας στον άνθρωπο, το χρέος των πεπαιδευμένων στο πλαίσιο μιας ιδανικής Πολιτείας και η αντίθεση μεταξύ του κόσμου των αισθήσεων και του κόσμου των Ιδεών. Το πρώτο από αυτά τα θέματα δηλώνεται στη φράση «ἀπείκασον τοιούτῳ πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν». Η μέθοδος που θα ακολουθήσει ο Σωκράτης στην ανάπτυξη του θέματος είναι η αλληγορία. Χρησιμοποιεί, δηλαδή, λόγο σε συνεχή μεταφορά, κατά τον οποίο άλλα λέει και άλλα εννοεί. Γι' αυτό πολλές λέξεις αυτής της αλληγορίας είναι σύμβολα (π.χ. το σπήλαιο, οι δεσμώτες, το φως κ.λπ.). Το ρήμα ἀπεικάζω σημαίνει απομιμούμαι, απεικονίζω, παρουσιάζω μέσα από μια παραβολή/σύγκριση. Η χρήση του συγκεκριμένου ρήματος στην αρχή της αφήγησης, σηματοδοτεί την έναρξη ενός λόγου αλληγορικού. Μια αλληγορία συνεπάγεται πως ὅσα λέγονται ἔχουν και ἓνα ἄλλο επίπεδο σημασιῶν, πως οι λέξεις, οι ἔννοιες και οι περιγραφές ἔχουν πέρα από την κυριολεκτική τους και μια συμβολική σημασία. Ο Σωκράτης λοιπόν προτρέπει τον Γλαύκωνα να φανταστεί (Ἴδέ) την ανθρώπινη φύση σαν μια ὑπαρξη που βρίσκεται μέσα σ' ἓνα σπήλαιο στην κατάσταση κατήλωσης των δεσμοτῶν αναφορικά με τη γνώση και την αγνωσία (ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἰς τὸ πρόσθεν μόνον ὄραν...): η σύλληψη της ανθρώπινης οντότητας ως μιας φανταστικής εικόνας θα επιτρέψει την κατανόηση της ίδιας της ουσίας της ὑπαρξης. Η φανταστική εξεικόνιση της ανθρώπινης φύσης γίνεται προκειμένου να διερευνηθεί ο άνθρωπος αναφορικά με το θέμα της «παιδείας - ἀπαιδευσίας»: να προσδιοριστεί δηλαδή η ουσία της γνώσης και της αγνωσίας. Το ζεύγος των αντίθετων εννοιῶν «παιδεία - ἀπαιδευσία» συνδέεται με τη φανταστική αντιθετική εικόνα «φῶς-σπήλαιον». Με τις λέξεις αυτές ορίζεται μια πρώτη θεματική για τον μύθο του σπηλαίου: ο Πλάτων θα μιλήσει αλληγορικά περί παιδείας (και ἔλλειψη παιδείας). Στην Πολιτεία γενικότερα η αναφορά στην παιδεία γίνεται πάντα σε σύνδεση με την ηθική διαπαιδαγώγηση των πολιτῶν. Στον μύθο του σπηλαίου, ειδικότερα, η αναφορά στην παιδεία ἔχει και γνωσιολογικό περιεχόμενο και αφορά το πῶς μπορεί ο άνθρωπος να γνωρίσει την ἀλήθεια, και μάλιστα το ἀληθινά ὑπαρκτό. Οι δεσμῶτες που βρίσκονται μέσα στο σπήλαιο συμβολίζουν ὅλους τους ανθρώπους, οι οποίοι ζώντας στον κόσμο και ερχόμενοι σε επαφή με τα αντικείμενα που τους περιστοιχίζουν, πιστεύουν ὅτι βλέπουν και γνωρίζουν τα πραγματικά αντικείμενα. Οι δεσμῶτες, είναι αλυσοδεμένοι, αιχμάλωτοι σε ἓναν ψεύτικο κόσμο, βλέπουν τις σκιές και πιστεύουν πως ὅ,τι εμφανίζεται μπροστά στα μάτια τους είναι πραγματικό. Ωστόσο, αυτά που βλέπουν δεν είναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τους αντικατοπτρισμούς των πραγματικῶν αντικειμένων που στέκουν πίσω τους. Ο παραλληλισμός των αιχμαλώτων με τους ανθρώπους είναι ὁ εξής: οι ἄνθρωποι πιστεύουν ὅτι τα αντικείμενα που βλέπουν είναι ἀληθινά. Ὅμως σύμφωνα με τη θεωρία περί ιδεῶν του Πλάτωνα, τα αντικείμενα του αισθητοῦ κόσμου είναι ψεύτικα, καθὼς αποτελοῦν

ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ: • Κύπρου 51, τηλ. 2109941471, 2109935566 • Γερουλάνου 103, τηλ. 2109911067

ΧΑΙΟΥΠΟΛΗ: • Ναυαρίνου 12, τηλ. 2109944396,

ΓΑΥΦΑΔΑ: Α. Βουλιαγμένης 147 & Πραξιτέλους 2, τηλ. 2109680008 • Α. Βουλιαγμένης 67 & Αχιλλέως 30, τηλ. 2108943042

www.romvos.edu.gr - email : support@romvos.edu.gr

απλώς αντικατοπτρισμό των Ιδεών. Έτσι, όλοι οι άνθρωποι ζουν στο ψεύδος, στο σκοτάδι, στην πλάνη. Μάλιστα, στο **επεξηγηματικό σχόλιό του** «Όμοιους ἑμῖν», με το οποίο αποκαλύπτει τον συμβολισμό των δεσμοτών και διευκολύνει τους συνομιλητές του να τον καταλάβουν, ο Σωκράτης παραλληλίζει τους δεσμώτες με τους πολίτες στη σύγχρονη αθηναϊκή πολιτική κοινωνία, αλλά και κάθε ανθρώπινη κοινωνία. Στην αθηναϊκή πολιτική κοινωνία η αδικία και η αναξιοκρατία κυριαρχούν, οι δημαγωγοί ασκούν την εξουσία και όχι οι φιλόσοφοι. Οι άνθρωποι ζουν μέσα στο σκοτάδι της αμάθειας, δέσμιοι των παθών τους, των προκαταλήψεων και των ψευδαισθήσεων τους, μακριά από την αλήθεια.

B2. Στο διδαγμένο κείμενο από την Πλατωνική Πολιτεία και στο παράλληλο απόσπασμα από το έργο «1984» του Όργουελ κοινό σημείο αναφοράς είναι η ψευδής πραγματικότητα στην οποία ζουν οι άνθρωποι. Από τη μια οι δεσμώτες της πλατωνικής αλληγορίας του σπηλαίου είναι από την παιδική τους ηλικία δεμένοι με δεσμά και στα πόδια και στους αυχένες, έτσι ώστε να μένουν ακίνητοι, να βλέπουν μόνον μπροστά και να αντικρίζουν μόνο τις προβαλλόμενες στον απέναντι τοίχο σκιές των πραγματικών αντικειμένων, των οποίων την ύπαρξη αγνοούν, και να τις αντιλαμβάνονται ως μοναδική πραγματικότητα (έν καταγείω οικήσει σπηλαιώδει... ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἷς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄρᾶν... οἶει ἂν τι ἑωρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιάς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας;... οὐ ταῦτα ἡγῆ ἂν τὰ ὄντα αὐτοὺς νομίζειν ἄπερ ὄρῶεν;). Ομοίως στο παράλληλο κείμενο το απολυταρχικό Κόμμα μέσω ενός μηχανισμού προπαγάνδας παραβιάζει τη λογική και στήνει ένα σκηνικό ψεύδος (ανακοίνωνε ότι δυο και δυο έκαναν πέντε), ανάλογο του πλατωνικού σπηλαίου, προσπαθώντας να πείσει τους πολίτες πως οι εμπειρίες τους και η εξωτερική πραγματικότητα δεν είναι έγκυρα δεδομένα (αρνιόταν όχι μόνο την εγκυρότητα της εμπειρίας, αλλά και την ύπαρξη της εξωτερικής πραγματικότητας).

Εν τούτοις, ενώ στο πρωτότυπο κείμενο αναδεικνύεται η επίδραση των αισθήσεων, αλλά και των αντικειμένων τους στην αισθητηριακή πλάνη των δεσμοτών (οἶει ἂν τι ἑωρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιάς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας; οὐ ταῦτα ἡγῆ ἂν τὰ ὄντα αὐτοὺς νομίζειν ἄπερ ὄρῶεν;) γεγονός που συμβαίνει για να δοθεί έμφαση στον ρόλο της νόησης στην κατανόηση του κόσμου και του πραγματικά υπαρκτού, στο παράλληλο κείμενο το Κόμμα εμφανίζεται να δίνει εντολή στους πολίτες να απορρίπτουν την αισθητηριακή εμπειρία (Το Κόμμα σου ἔλεγε να απορρίπτεις τη μαρτυρία των αυτιών και των ματιών σου) και ο ήρωας, ο Γουίνστον, να αντιλαμβάνεται πως έχει δίκιο απέναντι σε οποιοδήποτε επιχείρημα των διανοουμένων του Κόμματος γιατί «ο υλικός κόσμος υπάρχει» και «οι νόμοι του δεν αλλάζουν». Ο Γουίνστον δηλαδή, φαίνεται να εμπιστεύεται τις αισθήσεις και το αντικειμενικό δεδομένο τους στην κατανόηση του κόσμου κι έτσι ο Όργουελ δίνει έμφαση, αντίθετα με τον Πλάτωνα, με αυτόν τον τρόπο στη σημασία της αίσθησης στην αντίληψη της πραγματικότητας.

B3. 1.οισοφάγο

2.φόρος

3.φορέματα

4.φέρσιμο

5.φερέφωνο

B4. 1-Λάθος, 2- Λάθος, 3- Σωστό, 4- Σωστό, 5-Λάθος

ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ: • Κύπρου 51, τηλ. 2109941471, 2109935566 • Γερουλάνου 103, τηλ. 2109911067

ΧΑΙΟΥΠΟΛΗ: • Ναυαρίνου 12, τηλ. 2109944396,

ΓΑΥΦΑΔΑ: Α. Βουλιαγμένης 147 & Πραξιτέλους 2, τηλ. 2109680008•Α. Βουλιαγμένης 67 & Αχιλλέως 30, τηλ. 2108943042

www.romvos.edu.gr - email : support@romvos.edu.gr

Γ1. (Λέει ότι) κοίταζε συχνά τον εαυτό της και παρατηρούσε και αν κάποιος άλλος την βλέπει, πολλές φορές, μάλιστα, και τη σκιά της κοίταζε. Όταν έφτασαν πιο κοντά στον Ηρακλή/πλησίασαν περισσότερο τον Ηρακλή, αυτή που προηγουμένως αναφέρθηκε προχωρούσε με τον ίδιο τρόπο, ενώ η άλλη, επειδή ήθελε να (τον) προλάβει, έτρεξε προς τον Ηρακλή και είπε : Βλέπω εσένα, Ηρακλή, να απορείς ποιο δρόμο να ακολουθήσεις στη ζωή (σου). Αν λοιπόν με κάνεις φίλη, θα σε οδηγήσω στον πιο ευχάριστο και εύκολο δρόμο και καμία από τις απολαύσεις δε θα υπάρξει που να μη γευτείς και θα ζήσεις χωρίς να αποκτήσεις εμπειρία σε δυσκολίες.

Γ2. Στο απόσπασμα που παρατίθεται οι δύο γυναίκες αντιπροσωπεύουν την Αρετή και την Κακία. Περιγράφονται αντιθετικά ως προς την εξωτερική τους εμφάνιση και τα στοιχεία του χαρακτήρα, που παρουσιάζονται συμβολικά. Μοναδικό κοινό τους στοιχείο είναι ότι και οι δύο περιγράφονται μεγαλόσωμες. Η πρώτη γυναίκα, η Αρετή, είναι σεμνή στην όψη και τη χαρακτηρίζει ελευθεριότητα φυσική. Το σώμα της είναι καθαρό και τα μάτια της εκφράζουν ντροπαλότητα. Η στάση και το παρουσιαστικό της αποπνέουν σωφροσύνη. Φορά λευκά ρούχα, σύμβολο αγνότητας. Από την άλλη, η δεύτερη γυναίκα, η Κακία, έχει ανατραφεί, ώστε απέκτησε χυμώδη σωματότυπο. Το δέρμα της έχει μακιγιαριστεί, ώστε να φαίνεται πιο λευκό και πιο ροδαλό από ό,τι είναι στην πραγματικότητα. Η στάση του σώματός της είναι τεχνητά πιο στητή, ώστε να δείχνει πιο όμορφη απ' ό,τι είναι. Τα μάτια της είναι διάπλατα ανοιχτά, υποδηλώνοντας θράσος και τα ρούχα της είναι έτσι φτιαγμένα, ώστε να αναδεικνύεται η νεανική της ομορφιά. Επομένως, η Αρετή παρουσιάζεται ως φυσικά όμορφη, χωρίς επιτήδευση, με σεμνότητα και εσωτερική ισορροπία, ενώ η Κακία παρουσιάζεται ως επιφανειακά όμορφη, με τεχνητή και ψεύτικη εμφάνιση.

Γ3.α. γυναίκας : τῆς γυναικός
φύσει : τῆς φύσεως
τὸ σῶμα : τοῦ σώματος
καθαρότητι : τῆς καθαρότητος

Γ3.β. φανῆναι : φάνηθι
μεγάλας : τῶν μειζόνων
ιδεῖν : ἡ ὀψομένη
ἐπισκοπεῖν : ἐπεσκόπει
ἄξω : ἀγάγωμεν
οὐδενὸς : οὐδεμιᾶ

Γ4.α.

ιδεῖν : είναι τελικό απαρέμφατο της αναφοράς στο «εὐπρεπῆ»,
τῆς φύσεως : είναι ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός ως γενική προσδιοριστική συγκριτική στο «ὀρθότεραν»,
τῷ Ἡρακλεῖ : είναι αντικείμενο στο «προσδραμεῖν»,
ἀποροῦντα : είναι κατηγορηματική μετοχή στο ρήμα «Ὄρω», συνημμένη στο «σέ»,
φίλην : είναι κατηγορούμενο στο αντικείμενο «ἐμέ» από τη μετοχή «ποιησάμενος»,
τῶν χαλεπῶν : είναι ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός ως γενική προσδιοριστική αντικειμενική στο «ἄπειρος».

Γ4.β.

ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ: • Κύπρου 51, τηλ. 2109941471, 2109935566 • Γερουλάνου 103, τηλ. 2109911067

ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ: • Ναυαρίνου 12, τηλ. 2109944396,

ΓΛΥΦΑΔΑ: Α. Βουλιαγμένης 147 & Πραξιτέλους 2, τηλ. 2109680008•Α. Βουλιαγμένης 67 & Αχιλλέως 30, τηλ. 2108943042

www.romvos.edu.gr - email : support@romvos.edu.gr

Η δευτερεύουσα ονοματική του αποσπάσματος είναι η «εἴ τις ἄλλος αὐτὴν θεᾷται». Πρόκειται για δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική, ολικής άγνοιας μονομελή. Εκφέρεται με οριστική (θεᾷται), γιατί δηλώνει το πραγματικό. Συντακτικά λειτουργεί ως αντικείμενο στο απαρέμφατο «ἐπισκοπεῖν».

Σχολιασμός Θεμάτων

Τα θέματα των αρχαίων όσον αφορά το κομμάτι του γνωστού είναι κλιμακούμενης δυσκολίας. Οι ερωτήσεις κατανόησης ,η εισαγωγή και οι λεξιλογικές κρίνονται βατές, η ερμηνευτική ερώτηση χρειαζόταν προσεκτική ανάγνωση για την ορθή κατανόηση και καλή προετοιμασία για ολοκληρωμένη απάντηση. Τέλος, το παράλληλο κείμενο απαιτούσε κριτική ικανότητα για τον εντοπισμό και την καταγραφή ομοιοτήτων και διαφορών.

Το αδίδακτο κείμενο, απόσπασμα από τα Απομνημονεύματα του Ξενοφώντα περιέχει πολυεπίπεδη αντιπαράθεση δύο γυναικείων μορφών (Αρετή / Κακία), που αναδεικνύεται με πλούσιες περιγραφές και διαφοροποιημένο λεξιλόγιο. Η απόδοση στα νέα ελληνικά και η ερώτηση κατανόησης σε περιγραφικό λόγο κρίνεται απαιτητική και ως ένα βαθμό θα δυσκόλεψε και τους καλά προετοιμασμένους μαθητές. Οι παρατηρήσεις γραμματικής και συντακτικού είχαν διαβαθμισμένη δυσκολία.

Συγγραφή απαντήσεων
Μπισδούλη Ελένη, Σκρέκης Λουκάς, Τρουλάκης Μάνος